

Opleidingseisen voor het aandachtsgebied Infectieziekten binnen de Interne Geneeskunde

1. Definitie van het aandachtsgebied

Het aandachtsgebied Infectieziekten binnen de Interne Geneeskunde is het onderdeel dat zich bezighoudt met de klinische diagnostiek, behandeling en preventie van infecties, HIV-infectie nadrukkelijk inbegrepen. De diagnostiek, behandeling en preventie van infecties van de individuele patiënt vereisen nauwe samenwerking tussen artsen die werkzaam zijn in de klinische geneeskunde en artsen die bekwaam zijn in de medische microbiologie. Internist-infectiologen dienen daarom in teamverband te werken met medische microbiologen, ieder vanuit zijn eigen deskundigheid. De internist-infectioloog functioneert vanuit zijn klinische deskundigheid en de medische microbioloog vanuit zijn deskundigheid op het gebied van laboratoriumdiagnostiek en daarmee samenhangende klinische aspecten.

2. Omschrijving takenpakket internist met aandachtsgebied Infectieziekten

De internist-infectioloog (m/v) heeft een diepgaande kennis van de klinische diagnostiek, de etiologie, de behandeling en de preventie van infecties. Hierbij dient hij/zij te voldoen aan de eindtermen gedefinieerd in het Raamplan 2002. De internist-infectioloog zal patiënten poliklinisch en klinisch behandelen en daarnaast in samenwerking met de medische microbioloog adviezen geven aan andere specialisten.

3. Opleidingsprogramma

a. Gewenste vooropleiding

Ten minste vier jaar van de opleiding tot internist dient voltooid te zijn, inclusief de verplichte stages consultatieve werkzaamheden, poliklinische werkzaamheden en intensive care. Het zogenoemde 'vrije jaar' in het opleidingsprogramma tot internist kan hierin niet zijn begrepen.

b. Duur opleiding Infectieziekten

De opleiding neemt 18 maanden in beslag (of 24 maanden 0,8), en dient de volgende stageonderdelen te bevatten:

- Een stage gedurende 14 maanden waarin klinische en/of poliklinische werkzaamheden worden verricht op het gebied van infectieziekten, HIV-infectie inbegrepen, deels als behandelend arts van patiënten met infectieziekten, deels als consultant infectieziekten, ook voor andere specialismen dan de interne geneeskunde. De verhouding tussen klinische en poliklinische werkzaamheden dient zo afgestemd te zijn dat de beoogde aantallen contacten met nieuwe patiënten met een infectieziekte gerealiseerd wordt (zie verder).
- Minimaal negen maanden aaneengesloten worden, minimaal één dagdeel per week, werkzaamheden verricht op een polikliniek Infectieziekten, met speciale aandacht voor HIV-geïnfekteerde individuen. Dit onderdeel kan in het academisch opleidingscentrum of centrum aangewezen als HIV-behandelcentrum, gevolgd worden.
- Een laboratoriumstage gedurende vier weken op een laboratorium waar bacteriologische, virologische en parasitologische diagnostiek wordt verricht. Deze stage wordt gevolgd door een periode van drie maanden waarin de assistent de contacten van het microbiologisch laboratorium met, en

infectiologische consulten verzorgt op, de afdelingen Intensive Care en beenmergtransplantatie/haematologie.

- Gedurende drie maanden (voor ten minste een halve dag per week) wordt deelgenomen aan een polikliniek voor vaccinatie van reizigers en importziekten. Dit valt in de periode van 18 maanden van dit opleidingsprogramma.
- Diensten infectieziekten volgens rooster.
- Gedurende de gehele periode dient de internist in opleiding actief betrokken te worden bij (multidisciplinaire) patiëntenbesprekingen en literatuurbesprekingen.
- Gedurende de periode dient hij/zij de vergaderingen van de Infectiecommissie en Antibioticacommissie (negen maanden of minimaal zes vergaderingen elk) bij te wonen en deel te nemen aan werkzaamheden van deze commissies. Hierbij dient aantoonbaar invulling te worden gegeven aan activiteiten gericht op ziekenhuishygiëne (bijvoorbeeld waarneming bij afwezigheid hygiënisten, actief participeren bij introductie en implementatie nieuwe richtlijnen, etc).
- Tevens moet hij/zij wetenschappelijke bijeenkomsten op het gebied van infectieziekten regelmatig bijwonen.

Gedurende de gehele periode moet kennis verworven worden op de volgende gebieden van de infectieziekten:

- Etiologie en pathogenese: kennis over microbiële ziekteverwekkers en de interacties tussen gastheer en micro-organismen met grote aandacht voor de normale en gestoorde gastheerweerstand.
- Grondige kennis van de kliniek, diagnostiek, kennis maken met de beeldvormende diagnostiek en met de microbiologische laboratoriumdiagnostiek van infectieziekten.
- Grondige kennis van de medicamenteuze en niet-medicamenteuze behandeling van infectieziekten.
- Grondige kennis van de preventie van infecties bij patiënten met een gestoorde gastheerweerstand, antibiotische profylaxe, vaccinatie en infectiepreventie bij reizigers naar (sub)tropische landen.
- Kennis van methoden ter voorkoming van verspreiding van infecties.

c. Wetenschappelijk onderzoek

In het opleidingsprogramma dient aandacht te worden besteed aan klinisch onderzoek in de infectieziekten. De internist-infectioloog in opleiding dient de halfjaarlijkse opleidings- en verdiepingscursus infectieziekten, verzorgd door de erkende academische opleidingscentra, te volgen.

De onderdelen van het opleidingsprogramma dienen in een aangesloten periode te worden afgewerkt. Programmaonderdelen kunnen worden gesplitst of gecombineerd, mits de duur en relatieve zwaarte overeenkomt met het hierboven gestelde. Bij voorkeur dient de klinische stage gelijk op te gaan dan wel vooraf te gaan aan de polikliniekstage. Wanneer betrokkene een promotieonderzoek doet binnen de infectieziekten, kunnen de stages van 18 maanden worden verdeeld over een periode van maximaal 48 maanden.

4. Opleidingsafdeling en staf

a. Opleidingsafdeling

De opleidingsafdeling dient te beschikken over bedden voor patiënten met infectieziekten, en een polikliniek of spreekuur voor patiënten met infectieziekten. Op een opleidingsafdeling moeten per jaar minstens 150 patiënten voor een infectieziekte worden opgenomen; buiten deze afdeling moeten minimaal 300 patiënten per jaar voor een infectieziekte in consult (kliniek of polikliniek) worden gezien. Er dient een registratie van consulten plaats te vinden, hierin dient behalve de demografische gegevens van de patiënt minimaal ook de ontslagdiagnose vermeld te worden.

De afdeling dient een vaste relatie te hebben met laboratoria voor medische microbiologie, virologie en parasitologie en met de Infectiecommissie en Antibioticacommissie. Er dient in het ziekenhuis tevens een opleiding tot medisch microbioloog te zijn.

De opleidingsafdeling dient te beschikken over een bibliotheek waarin zich een aantal standaardwerken en wetenschappelijke tijdschriften op het gebied van infectieziekten, antimicrobiële therapie, vaccinatie, medische microbiologie en ziekenhuisepidemiologie en -hygiëne bevindt.

Er dient maandelijks een literatuurbespreking plaats te vinden.

Het betreffende ziekenhuis heeft opleidingsbevoegdheid in de interne geneeskunde voor zes jaar.

b. Staf

De opleidingsafdeling wordt geleid door een internist met infectieziekten als aandachtsgebied. Verder dient er minstens een andere internist met infectieziekten als aandachtsgebied aanwezig te zijn. De stafleden van de afdeling publiceren en zij bezoeken regelmatig congressen en bijeenkomsten op het gebied van infectieziekten.

c. Opleiding op meerdere locaties

De opleiding kan over meerdere locaties (academisch en perifere locaties) verspreid worden. De aan de opleiding deelnemende specialisten in de verschillende ziekenhuizen dienen één opleidingsgroep te vormen, onder de verantwoordelijke hoofdopleider in het academische ziekenhuis. Deze opleidingsgroep wordt als geheel voor het aandachtsgebied gevisiteerd.

- De duur van de opleidingsstage in het perifere ziekenhuis mag niet langer dan zes maanden bedragen, waarbij de voor de perifere stage verantwoordelijke internist-infectioloog gedurende deze periode minimaal 80% van een volledige werkweek werkzaam is geweest op een zodanige wijze dat hij/zij zijn/haar taak als opleider ook daadwerkelijk en naar behoren heeft kunnen vervullen.
- Gedurende de perifere opleidingsstage wordt een evenredig deel van de beoogde aantallen contacten met nieuwe patiënten met een infectieziekte gerealiseerd, en een evenredig deel van de tijd besteedt aan stages bij de infectiecommissie en antibioticacommissie.

5. Erkenning van de opleiding

Een afdeling Infectieziekten kan worden erkend als opleidingsafdeling voor het aandachtsgebied Infectieziekten binnen de Interne Geneeskunde indien is voldaan aan de eisen onder 4a en 4b.

De erkenning dient te worden aangevraagd bij het Bestuur van de Nederlandsche Internisten Vereeniging (NIV) en wordt verleend door het Concilium Medicinae Internae op advies van de Sectie Infectieziekten binnen de Interne Geneeskunde. Ten minste drie maanden voor de visitatie van de opleiding Interne Geneeskunde wordt de opleiding in het aandachtsgebied gevisiteerd door twee leden van de Sectie Infectieziekten en één lid van het Concilium. Het advies van de visitatiecommissie wordt ter beoordeling voorgelegd aan het Concilium Medicinae Internae, die de erkenning verleent.

De Sectie Infectieziekten bestaat uit de academische opleiders Infectieziekten, twee perifere internist-infectiologen en een vertegenwoordiger van de Nederlandse Vereniging van AIDS behandelaren (NVAB) indien door bovenstaande personen niet is voorzien.

6. Registratie, diploma's

De registratie als 'internist met het aandachtsgebied Infectieziekten binnen de Interne Geneeskunde' kan binnen twee jaar na beëindiging van de opleiding in het aandachtsgebied worden verleend aan de internist die aan het opleidingsprogramma zoals omschreven in paragraaf 3 van de opleidingseisen voor het aandachtsgebied Infectieziekten van de Interne Geneeskunde heeft voldaan. Bij aanvang van de opleiding dient hij/zij zich bij de Sectie Infectieziekten van de NIV te hebben aangemeld middels het daarvoor bestemde aanmeldingsformulier.

De erkenning wordt verleend door de Sectie Infectieziekten, gehoord de opleider Infectieziekten. Inschrijving vindt plaats in een register van de NIV, dat door de NIV wordt aangelegd en bijgehouden. Als bewijs van inschrijving wordt aan de internist met het aandachtsgebied Infectieziekten een certificaat uitgereikt. De registratie wordt iedere vijf jaar hernieuwd door de Sectie Infectieziekten wanneer wordt voldaan aan de voorwaarden omschreven onder punt 7. Aan de (her)registratie zijn geen kosten verbonden, wel is lidmaatschap van de NIV vereist.

7. Nascholing

Een internist met het aandachtsgebied Infectieziekten blijft opgenomen in het register wanneer aan de volgende punten wordt voldaan:

1. Werkzaam in een centrum met voldoende poliklinische en klinische faciliteiten voor diagnostiek en behandeling van infectieziekten.

2. Werkzaam in een centrum waarvan het laboratorium voor medische microbiologie actief de ontwikkelingen binnen het vakgebied van de Infectieziekten volgt.
3. Actieve betrokkenheid bij de diagnostiek, behandeling en preventie van infecties en regelmatig overleg met de staf van het laboratorium voor medische microbiologie: minimaal zes uur per week patiëntgebonden uren in het aandachtsgebied.
4. Blijk gegeven is van voldoende geaccrediteerde (d.i., 28 uur of meer per jaar) nascholingsactiviteiten in de infectieziekten. Naast het volgen van postacademisch onderwijs is hier te denken aan het bijwonen van refereerbijeenkomsten in universitaire opleidingsklinieken of het (bijvoorbeeld éénmaal per vijf jaar) actief participeren gedurende enkele dagen in een universitaire opleidingskliniek.